

Novi tekst

**IZVJEŠĆE O RADU
ZA 2011. GODINU
AGENCIJE ZA ZAŠTITU OKOLIŠA**

11. siječnja 2013.

PODACI O AGENCIJI ZA ZAŠTITU OKOLIŠA

Osnivač: Vlada Republike Hrvatske

Status: Javna ustanova

Trg maršala Tita 8 (sjedište) Zagreb
Tel: (01) 48 86 840, Faks: (01) 48 26 173

Ksaver 208, Zagreb
Tel: (01) 48 86 866, Faks: (01) 48 86 850

Web stranice: www.azo.hr
e-pošta: info@azo.hr

Matični broj subjekta: 080448270

OIB: 17382404634

SADRŽAJ

1. UVOD.....	- 4 -
1.1. OSNOVNI PODACI O AGENCIJI	- 4 -
1.2. DJELATNOST I OSNOVNI ZADACI	- 4 -
2. USTROJSTVO, LJUDSKI POTENCIJALI I INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA	- 5 -
2.1. USTROJSTVO I UPRAVLJANJE	- 5 -
2.2. RESURSI	- 5 -
2.3. INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA	- 7 -
3. USPOSTAVA I RAZVOJ INFORMACIJSKOG SUSTAVA ZAŠTITE OKOLIŠA	- 8 -
3.1. RAZVOJ INFORMACIJSKOG SUSTAVA ZAŠTITE OKOLIŠA	- 8 -
3.2. AKTIVNOSTI ISZO-A U PROMATRANOM RAZDOBLJU	- 8 -
4. IZVJEŠĆIVANJE O STANJU OKOLIŠA	- 17 -
4.1. IZVJEŠĆE O STANJU OKOLIŠA U REPUBLICI HRVATSKOJ	- 17 -
4.2. NACIONALNA IZVJEŠĆA PO TEMATSKIM PODRUČJIMA	- 18 -
4.3. NACIONALNA LISTA POKAZATELJA (NLP)	- 19 -
4.4. MEĐUNARODNO IZVJEŠĆIVANJE	- 20 -
4.5. KOMUNIKACIJA S JAVNOŠĆU	- 21 -
5. MEĐUNARODNA I PROJEKTNNA SURADNJA	- 24 -
5.1. SURADNJA S EEA I EK	- 24 -
5.2. MEĐUNARODNI PROJEKTI	- 24 -
6. SURADNJA NA NACIONALNOJ RAZINI	- 27 -
6.1. SURADNJA S MINISTARSTVIMA, JAVNIM USTANOVAMA, ZNANSTVENIM I STRUČNIM INSTITUCIJAMA	- 27 -
6.2. SURADNJA NA IZRADI PODLOGA ZA PREGOVARAČKI PROCES S EU	- 28 -
6.3. SURADNJA S REFERENTNIM CENTRIMA	- 28 -
7. FINACIJSKO POSLOVANJE	- 29 -
PRILOG: POPIS KORIŠTENIH KRATICA	- 32 -

1. Uvod

1.1. Osnovni podaci o Agenciji

Agencija za zaštitu okoliša je osnovana Uredbom Vlade Republike Hrvatske o osnivanju Agencije za zaštitu okoliša (NN 75/02) kao javna ustanova za prikupljanje i objedinjavanje prikupljenih podataka o okolišu na razini države, obradu tih podataka, vođenje baza podataka o okolišu, praćenje stanja okoliša i izvješćivanje o stanju okoliša, te za poslove uspostave, razvoja, vođenja i koordinacije jedinstvenog informacijskog sustava zaštite okoliša (ISZO). Sukladno propisanom člankom 37. Zakona o zaštiti okoliša (NN 110/07), Agencija je središnje informacijsko tijelo Države za koordinaciju izvješćivanja i izvješćivanje prema Europskoj komisiji o provedbi pojedinih propisa zaštite okoliša.

1.2. Djelatnost i osnovni zadaci

Temeljni zadaci Agencije jesu:

- uspostava, vođenje i održavanje *Informacijskog sustava zaštite okoliša (ISZO)*
- izrada izvješća sukladno nacionalnoj zakonskoj regulativi o zaštiti okoliša po tematskim područjima, te četverogodišnjeg *Izvješća o stanju okoliša RH*
- izvještavanje sukladno zahtjevima Europske unije (EU) i konvencijama Ujedinjenih naroda (UN)
- suradnja i koordinacija s Europskom agencijom za okoliš (EEA) te sudjelovanje u europskoj informacijskoj i promatračkoj mreži za (*EIONET*)

Djelatnost i zadaci Agencije određeni su *Uredbom o osnivanju Agencije za zaštitu okoliša (NN 75/02)* i *Zakonom o zaštiti okoliša (NN 110/07)*.

Agencija izrađuje izvješća o stanju pojedinih sastavnica okoliša, čime pridonosi stvaranju utemeljenih podloga za praćenje i usmjeravanje provedbe politike zaštite okoliša i održivog razvoja Države. Kako bi mogao izvršavati navedene obveze AZO prikuplja podatke i informacije od suradničkih institucija i obveznika sustava, koordinira osiguranje kvalitete, cjelovitosti i pravodobne dostave podataka u sklopu ISZO-a, koji predstavljaju osnovu za izradu informacija i izvješća, izrađuje baze podataka o stanju okoliša, razvija Informacijski sustav zaštite okoliša (ISZO) i koordinira nacionalno i međunarodno izvješćivanje. Time AZO stvara mrežu ustanova koje obavljaju stručne poslove u domeni zaštite okoliša, provode motrenja (monitoring), mjerenja, istraživanja te potiče institucije i tijela na suradnju u izgradnji ISZO-a.

U sklopu svojeg poslovanja Agencija surađuje sa značajnim brojem tijela državne uprave i samouprave, i javnim institucijama, u cilju prikupljanja podataka i davanja podloga za kreiranje i poboljšanje politike zaštite okoliša i održivog razvoja te povećanja razine obaviještenosti o stanju okoliša.

2. Ustrojstvo, ljudski potencijali i informacijska tehnologija

2.1. Ustrojstvo i upravljanje

Upravno vijeće (UV) i njegov rad tijekom 2011. godine

Agencijom upravlja Upravno vijeće koje broji pet članova, od kojih četiri imenuje ministar nadležan za poslove zaštite okoliša, a jednoga Agencija iz redova svojih stručnih djelatnika. Na sjednicama se odluke donose natpolovičnom većinom od ukupnoga broja članova, a u radu UV, bez prava odlučivanja, sudjeluje i ravnatelj.

Redovite teme kojima se bavilo Upravno vijeće tijekom 2011. godine bile su polugodišnje i godišnje Izvješće o radu, sažeto Izvješće o radu za javnost, redovita tromjesečna financijska izvješća te financijski plan za 2012. godinu. Razmatran je Nacrt Programa rada i razvoja za 2012. godinu te stručna izvješća AZO. Sastavni dio djelokruga rada jesu bila i pitanja ljudskih potencijala, među kojima i izbor ravnatelja Agencije.

Ustroj

Prema Statutu i Pravilniku o unutarnjem ustrojstvu, Agenciju vodi ravnatelj, zajedno s pomoćnicima. Operativno poslovanje je organizirano kroz Ured ravnatelja i četiri sektora: Sektor praćenja stanja okoliša, Sektor razvoja, projekata i međunarodne suradnje, Sektor razvoja informatičkih sustava te Sektor općih poslova.

Sredinom godine, po provedenom javnom natječaju, dr. sc. Mario Šiljeg imenovan je odlukom nadležnog ministra za ravnatelja Agencije za zaštitu okoliša. Na toj poziciji zamijenio je dotadašnju ravnateljicu dr. sc. Savku Kučar Dragičević koja je uspješno vodila Agenciju u dva mandata. Tu je dužnost obavljao 8 mjeseci nakon čega je raspisan novi javni natječaj za odabir ravnatelja Agencije. Nakon provedenoga javnoga natječaja, od 16. travnja 2012. godine, za ravnatelja je izabran prof. dr. sc. Neven Voća.

2.2. Resursi

Materijalni resursi

Sjedište Agencije je u Zagrebu, na adresi Trg maršala Tita 8, a druga lokacija na kojoj posluje Agencija je Ksaver 208. Agencija je smještena na dvije lokacije, što otežava uobičajeno poslovanje. Vodstvo Agencije je u više mandata, pokušalo objediniti poslovanje na jednoj adresi i u jednom prostoru, s ciljem povišenja učinkovitosti, poboljšanja komunikacije i ubrzanjem poslovanja i ti će se naponi nastaviti.

Ljudski potencijali

Kvalitetni i visokoobrazovni kadrovi najvažniji su resurs Agencije, pri čemu treba istaknuti da 90% djelatnika ima fakultetsku ili i višu naobrazbu. Početkom godine u Agenciji je bilo uposleno 53 djelatnika, te je tijekom godine provedeno daljnje kadrovske snaženje nužno za provedbu postavljenih zadataka, slijedom čega je završetkom godine u Agenciji je bilo zaposleno 59 djelatnika.

Približavanje ulaska Republike Hrvatske u EU donosi povišenje intenziteta i broja aktivnosti koje je potrebno provesti kako bi Agencija, ali i Republika Hrvatska, ispunila obveze koje dospijevaju datumom ulaska u EU. Kao buduća članica Europske agencije za okoliš, AZO će, sukladno preuzetim obvezama, postati obveznik potpunog ciklusa izvješćivanja prema EEA. Za dostizanje pune funkcionalnosti u provedbi potrebnih aktivnosti, planiran je kapacitet Agencije od 75 djelatnika do ulaska RH u EU. Broj djelatnika tijekom godina poslovanja raste, no znatno manjim intenzitetom od ciljanoga. Kako poslovi i aktivnosti postaju sve složeniji, tijekom protekle godine su pojedini djelatnici bili raspoređeni na poslove višega stupnja složenosti.

Školovanje

Agencija svoje kapacitete izgrađuje zapošljavanjem visokostručnih kadrova i sustavnim ulaganjem u znanje svojih djelatnika. Edukacija kadrova se tijekom 2011. godine provodila s fokusom na usvajanje stručnoga znanja. Djelatnici Agencije su potrebna stručna znanja usvajali putem seminara, radionica, sudjelovanjem u radnim skupinama u zemlji i inozemstvu, u kojima su sudjelovali ili bili obučavani od strane vrhunskih europskih stručnjaka za pojedina područja zaštite okoliša. Pažnja je posvećena i ostalim vrstama školovanja, tijekom kojih je povećana razina informatičkih i znanja iz stranih jezika. Znanstveno usavršavanje odvijalo se kroz razne poslijediplomske studije, kako specijalističke tako i doktorske. Operativnu izvrsnost Agencija je podizala raznim stručnim seminarima iz područja financija i prava, a posebice sudjelovanjem djelatnika na seminarima iz upravljanja projektnim ciklusom.

Ukupno je provedeno 165 edukativnih aktivnosti, pri čemu je veći dio proveden korištenjem EU programa (TaieX) te u sklopu projekata EU. Najveći broj provedenih aktivnosti bio je usmjeren osposobljavanju Agencije i njezinih djelatnika za provedbu predstojećih obveza iz tematskih područja Klime, Otpada, Sektorskih pritisaka i Zraka.

Standardizacija i unaprjeđenje načina poslovanja

Agencija, certificirana prema normama ISO 9001 i ISO 14001, održava i poboljšava kvalitetu poslovanja ispunjavanjem zahtjeva normi. Ove norme integriraju sustav upravljanja kvalitetom poslovanja i okolišem, a provedenim internim auditima tijekom godine potvrđeno je ispunjenje postavljenih ciljeva.

Agencija je također certificirana po normi ISO 27001 koja jamči standard postupanja s informacijama, posebice u okolnostima realnih sigurnosnih rizika. Time se Agencija svrstala u málobrojno društvo institucija i tvrtki koje su usvojile ovu normu, a koja će u budućnosti biti neizostavna za institucije i društva koja posluju s informacijama.

2.3. Informacijska tehnologija

Okosnicu IT sustava tvrtke AZO čini više fizičkih i virtualnih poslužitelja uključujući poslužitelj baze podataka, aplikacijski poslužitelj, email poslužitelj te vatrozid.

Nadzor ili monitoring sustava provodi se pomoću konzole, koja osim obavještanja u slučaju prestanka rada poslužitelja ili određenog servisa, također upravlja i distribucijom sigurnosnih zakrpa na poslužitelje i radne stanice. Sustav je certificiran prema normi ISO 27001.

Tijekom 2011. godine su poduzete aktivnosti s ciljem smanjenja potrošnje papira čime su pojedini pisači opremljeni uređajima za kontrolu ispisa po djelatnicima i organizacijskim jedincima. Naponi su bili usmjereni ubrzavanju back-up procesa, čime se snižavaju troškovi nabave pojedinih diskova. Prišlo se i testiranju tehnologije virtualizacije računala koja omogućuje funkcioniranje IT sustava sa središnjim upravljanjem čime se umanjuju troškovi i olakšava nadogradnja IT infrastrukture. Testiranje rješenja se provodilo na desetak računala.

POSLOVNE AKTIVNOSTI AGENCIJE

3. Uspostava i razvoj Informacijskog sustava zaštite okoliša

3.1. Razvoj Informacijskog sustava zaštite okoliša

Informacijski sustav zaštite okoliša (ISZO) niz je međusobno informacijski povezanih elektroničkih baza podataka i izvora podataka o stanju i opterećenjima pojedinih sastavnica okoliša, pritiscima na okoliš, prostornim obilježjima i drugim podacima i informacijama važnim za praćenje stanja okoliša na nacionalnoj razini.

Cilj ISZO-a je povezivanje svih postojećih podataka i informacijskih tokova korištenjem informatičkih tehnologija u sklopu informacijskog sustava u kojemu su podaci na otvoren i transparentan način dostupni korisnicima na samom izvoru podataka.

U uspostavljanju i kontinuiranom razvoju ISZO-a Agencija surađuje s nizom suradničkih institucija, poput tijela državne uprave, nadležnih upravnih tijela u županijama i Gradu Zagrebu, pravnih osoba s javnim ovlastima te na javnim natječajima odabranih ovlaštenika koji provode prikupljanje i provjeru podataka.

Traženi pristup jednokratnog prikupljanja i obrade podataka najbliže primarnome izvoru, uz omogućavanje dostupnosti, korištenja i razmjene podataka što širem krugu korisnika bio je i ostao za Agenciju organizacijski i tehnički izazov, obzirom na veliki broj suradničkih institucija, koje koriste tehnički različite operativne sustave.

ISZO se ustrojava na način koji osigurava kompatibilnost sa Europskim informacijskim sustavom za okoliš – SEIS (Shared Environmental Information System) te omogućuje komunikaciju s EIONET mrežom Europske agencije za okoliš.

3.2. Aktivnosti ISZO-a u promatranom razdoblju

Krajem 2011. godine ISZO je sadržavao 44 baze podataka podijeljene u 11 tematskih podsustava. Pojedini podsustavi još nemaju ustrojene baze podataka, a neki od podsustava tek su načelno ustrojeni i još ne sadrže baze podataka.

Unutar četverogodišnjega *Programa* planirana je provedba mjera i aktivnosti te su zacrtani ciljevi koje je u planiranome razdoblju potrebno ostvariti. Aktivnosti provedene u 2011. godini bile su usmjerene na povezivanje informacijskih sustava pojedinih tematskih područja i potpodručja, a daljnji su naponi uloženi u međusobno korelacijsko povezivanje odabranih baza podataka, kako bi se mogli dobiti složeniji

podaci o stanju okoliša. Ostvarenje *Programa vođenja ISZO-a* u 2011. godini bilo je uz ovisnost o raspoloživim financijskim resursim i pod velikim utjecajem različitih stupnjeva završenosti informatičkih sustava suradničkih institucija (djelomično uspostavljeni, u fazi uspostave ili tek u planiranju), što iziskuje intenzivnu međusobnu suradnju niza institucija i državnih tijela s Agencijom.

U 2011. godini izvršena je važna integracija baza podataka državne i lokalnih mreža u sklopu jedinstvenoga preglednika, *Baze podataka o kvaliteti zraka u Republici Hrvatskoj*.

Na četiri postojeće baze podataka, Registru onečišćavanja okoliša (ROO), Registru postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari (RPOT), Bazi očevidnika uporabnih dozvola i rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša (BOUDR) te Katastru odlagališta otpada provedena je značajna informatička nadogradnja čime je osigurana bolja funkcionalnost i preglednost baza.

Program rada u dijelu ISZO-a previđao je i veći opseg aktivnosti, no manjak potrebnih financijskih sredstava i nedostatak kadrova utjecali su na opseg izvršenja. Osim proračunskih izvora, Agencija je osigurala i alternativne, projektne izvore financiranja za provedbu zadataka unaprjeđenja ISZO-a. U sklopu međunarodnoga projekta „Unaprjeđenje izvješćivanja o okolišu u RH“, pojedinim isporukama postignuta je integracija s ciljevima *Programa vođenja ISZO Republike Hrvatske za razdoblje 2009-2012*. te je ostvareno i osiguranje mjerenja i slanje podataka o kakvoći zraka u „gotovo realnome vremenu“. Time je ispunjen dio ciljeva navedenog *Programa* u pogledu uspostave prikupljanja podataka te povezivanje s međunarodnim informacijskim sustavima.

Informacijski sustav kakvoće zraka (P11)

Prema broju baza najveći je podsustav Informacijskoga sustava zaštite okoliša. Aktivnosti su u 2011. imale za cilj povezivanje postojećih baza podataka čime su dobiveni podaci veće razine složenosti koji su kvalitetnija osnova za izradu izvješća, a time i za donošenje točnijih zaključaka i odluka.

Pored povećanje kvalitete podataka, sve su baze tijekom godine redovito održavane i ažurirane, te prilagođavane sukladno izmijenjenim zakonskim obvezama.

Integracijom tri postojeće baze formirana je nova aplikacija *Baza podataka o kvaliteti zraka u RH* pomoću koje su moguća pretraživanja na kvalitetniji način.

Integracija je obuhvatila :

- bazu podataka o kakvoći zraka državne mreže, koja sadrži podatke trajnoga praćenja kvalitete zraka sa 9 mjernih postaja,
- bazu podataka o kakvoći zraka lokalne mreže, koja sadrži podatke županijskih, gradskih i općinskih automatskih mjernih stanica,

- bazu podataka o prekoračenju kritičnih razina i mjere zaštite ljudi i okoliša u takvim uvjetima, koja sadrži informacije o prekoračenjima praga obavješćivanja i praga upozorenja koncentracija onečišćujućih tvari u zraku.

Dogradnje baze potaknute zakonskim promjenama provedene su na:

- Bazi podataka o kakvoći goriva na benzinskim postajama i terminalima te
- Bazi podataka o emisijama hlapivih organskih spojeva

kojima su na taj način povećane funkcionalnosti.

Prikupljanje podataka i ažuriranje baza provedeno je na sljedećim bazama:

- Baza podataka o bojama i lakovima i proizvodima za završnu obradu vozila
- Baza podataka o pravnim osobama koje obavljaju djelatnosti praćenja kakvoće zraka i emisija u zrak
- Baza podataka o izvorima onečišćavanja zraka iz stacionarnih izvora
- Nacionalni inventar emisija onečišćujućih tvari u zrak (CollectER i COPERT)

Redovito su ažurirane baze:

- Nacionalni inventar emisija onečišćujućih tvari u zrak (CollectER i COPERT 4)
- Republika Hrvatska je stranka Konvencije o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka (LRTAP) i pripadajućih Protokola koji sadrže obvezu smanjenja emisija određenih onečišćujućih tvari. Zbog obveza prema LRTAP Konvenciji u Hrvatskoj se godišnje uspostavlja i vodi proračun emisija onečišćujućih tvari u zrak pomoću CollectER baze podataka za izradu nacionalnog inventara emisija i COPERT 4 programske aplikacije za proračun emisija iz cestovnog prometa, te izrađuje Izješće o emisijama onečišćujućih tvari u zrak na području Republike Hrvatske.

- Nacionalni registar stakleničkih plinova (GHG Registar)

Registar je standardizirana i informatizirana baza s podacima o emisijama stakleničkih plinova i njihovim emisijskim kvotama. U nacionalnome registru bilježi se svaki prijenos jedinica emisije, bilo da se radi o transakciji unutar registra ili o transakciji u kojoj sudjeluje registar druge stranke, pri čemu se mijenja količina jedinica u registru. Hrvatski nacionalni registar bit će operativan 1.1.2013. Tijekom 2011. GHG registar redovito je informatički održavan.

- Nacionalni inventar stakleničkih plinova (CRF baza)

Prema *Okvirnoj Konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime* Republika Hrvatska mora izraditi, razvijati i nadopunjavati nacionalni inventar antropogenih emisija iz izvora i uklanjanje ponorima svih stakleničkih plinova (koji nisu pod nadzorom Montrealskog protokola). Proračuni emisija stakleničkih plinova izrađuju se prema smjernicama Tajništva Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime i prema metodologiji Međuvladinog tijela o klimatskim promjenama (IPCC). CRF

1.
vo

baza sadrži sve ulazne podatke potrebne za izračun emisija za Izvješće o Inventaru stakleničkih plinova (NIR)

- Inventar emisija stakleničkih plinova (INES)

Provedene su pripremne tehničke radnje za definiranje tehničke specifikacije baze koja sadrži prikupljene podatke potrebne za izračun emisija za Izvješće o Inventaru stakleničkih plinova (NIR).

e

oje
na

Informacijski sustav kopnenih voda (P12)

Namjena sustava koji se trenutno uspostavlja je povezivanje baza podataka i informacijskih sustava institucija nadležnih za pojedine skupove podataka o vodama.

Informacijski sustav kopnenih voda trenutno se sastoji od dvije baze podataka

- Baza o relacijskim vezama u sustavu izvješćivanja o vodama
- GIS preglednik kopnenih voda

koje su tijekom 2011. redovito administrirane.

og

s

Podaci o vodama dostavljaju se za potrebe europskoga izvješćivanja u baze Europskog informacijskog sustava za vode i more (Water Information System for Europe) WISE te u bazu podataka statističkoga ureda Europske unije, EUROSTAT-a. Zainteresirani korisnici osim podataka iz baza Informacijskoga sustava kopnenih voda mogu koristiti i poveznice na vanjske baze podataka o vodama i to na Informacijski sustav voda koji je u nadležnosti Hrvatskih voda/Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva (sada Ministarstva poljoprivrede), na Hidrološki informacijski sustav u nadležnosti Državnog hidrometeorološkog zavoda kao i na baze podataka drugih institucija.

im

vu

u

za

niz

Informacijski sustav more (P13)

Informacijski sustav mora čine baze podataka koje su tijekom 2011 godine redovito održavane što je omogućilo njihovo nesmetano korištenje.

ani

- Baza podataka o kakvoći mora za kupanje

Baza se koristi za unos rezultata ispitivanja od strane ovlaštenika - zavoda za javno zdravstvo smještenih duž obale hrvatskoga dijela Jadrana, za obradu rezultata i ocjenjivanje, informiranje javnosti te nacionalno i EU izvješćivanje o kakvoći mora za kupanje. Baza objedinjava profile mora za kupanje za svih 913 točaka ispitivanja u sedam priobalnih županija. Profili mora sastoje se od kartografskih prikaza i informativnih obrazaca koji uključuju procjenu rizika od onečišćenja za pojedinu plažu, odnosno točku ispitivanja.

im

ske

ze

U sklopu aktivnosti određivanja Referentnog centra (RC) za more, tijekom 2011. godine sklopljen je ugovor između Agencije i Instituta za oceanografiju i ribarstvo (IOR) iz Splita za održavanje i nadogradnju baze.

Ostale dvije baze u Informacijskom sustavu mora

- Baza podataka i pokazatelja stanja morskoga okoliša, ribarstava i marikulture
- Baza podataka o kakvoći mora na morskim plažama - GIS preglednik

koriste se i za potrebe međunarodnoga izvješćivanja. Podaci za vode i more koje AZO dostavlja u EEA sastavni su dio Europskog informacijskog sustava o vodama (Water Information System for Europe) WISE.

Informacijski sustav zaštite prirode (P14)

Tijekom 2011. godine redovito su prikupljeni podaci za unos u baze Informacijskog sustava biološke raznolikosti te su bile ažurirane sukladno dostupnim kapacitetima.

Baze Informacijskog sustava biološke raznolikosti jesu:

- Baza podataka o oštećenosti šumskih ekosustava u Republici Hrvatskoj s opisom šumskih biljnih zajednica
- Katalog zaštićenih i strogo zaštićenih vrsta u Republici Hrvatskoj
- Baza podataka o istraženosti komponenti biološke raznolikosti u zaštićenim područjima Republike Hrvatske

Internetske stranice Agencije nude poveznice prema Informacijskom sustavu biološke raznolikosti i prema ostalim bazama podataka biološke raznolikosti u Republici Hrvatskoj prema drugim institucijama, poglavito Državnom zavodu za zaštitu prirode (DZZP), dajući cjelovitiju sliku o biološkoj raznolikosti. Drugi niz poveznica vodi prema međunarodnim bazama podataka.

Informacijski sustav tla (P15)

Unutar Informacijskog sustava tla tijekom 2011. godine redovito su prikupljeni podaci za baze podataka koje su ažurirane i informatički redovito održavane.

- Baza podataka o ustanovama koje se bave terenskim radom i laboratorijskim analizama tla

Sadrži podatke o laboratorijima koje provode kemijske, fizikalne i mikrobiološke analize tla u Republici Hrvatskoj. Baza je iskorištena kao osnova za izradu Baze laboratorija koja će korisnicima davati informacije i za druga tematska područja.

Stoga su podaci ove baze uklopljeni u podatke Baze laboratorija unutar Informacijskoga sustava dokumenata zaštite okoliša (P21).

Ostale baze Informacijskog sustava tla redovito su održavane:

- Georeferencirana baza o potencijalno onečišćenim i onečišćenim lokalitetima
- Baza podataka o pokrovu zemljišta - CORINE Land Cover
- Baza podataka o klimi Hrvatske

Informacijski sustav gospodarenja otpadom (P16)

Unutar Informacijskoga sustava gospodarenja otpadom postojeće su baze redovito nadopunjavane podacima te je provedena nadogradnja dvije baze podataka.

- Katastar odlagališta otpada

Katastar je georeferencirana (GIS) baza podataka o odlagalištima na području Republike Hrvatske koja služi za praćenje stanja na odlagalištima i kao podloga u procesima izrade planova gospodarenja otpadom, planova sanacija i zatvaranja odlagališta te procesu uspostave centara za gospodarenje otpadom. Unutar baze provedena su aplikacijska unaprjeđenja kojim su povećane mogućnosti GIS preglednika.

- Baza planova gospodarenja otpadom

Baza sadrži popis Planova gospodarenja otpadom proizvođača otpada. Krajem 2011. godine u bazi se nalazilo 2409 pravnih subjekata/tvrtki po županijama, koje su izradile plan gospodarenja otpadom.

Ostale baze u sklopu Informacijskoga sustava gospodarenja otpadom tijekom godine su redovito ažurirane:

- Registar dozvola za gospodarenje otpadom
- Baza podataka o otpadnim vozilima
- Baza podataka o posebnim kategorijama otpada - otpadna ulja
- Baza podataka o opremi s PCB i dekontaminaciji /oporabi/zbrinjavanju iste
- Baza podataka o prekograničnom prometu otpada

Informacijski sustav industrije i energetike (P18)

Unutar Informacijskoga sustava industrije i energetike nalazi se više baza podataka koje su u 2011. redovito ažurirane.

- Registar onečišćavanja okoliša (ROO)

Trenutno najveća AZO baza je skup podataka o izvorima, vrsti, količini, načinu i mjestu ispuštanja, prijenosa i odlaganja onečišćujućih tvari i otpada u okoliš koji se pohranjuju na razdoblje od 10 godina.

ROO prati onečišćenja u Republici Hrvatskoj prikupljanjem podataka o ispuštanjima 128 onečišćujućih tvari uključujući teške metale, pesticide, stakleničke plinove i čestice te otpadu u sastavnice okoliša (zrak, vodu i/ili more i tlo). Onečišćujuće tvari koje se prate izabrane su zbog potencijalnog rizika koji predstavljaju za zdravlje ljudi i stanje okoliša i u skladu su s europskim, odnosno međunarodnim standardima koje propisuje tzv. PRTR (Polutant release and transfer register).

Obveza unosa propisanih podataka zahtijeva intenzivnu komunikaciju korisnika i djelatnika. Osnovna korisnička podrška obuhvaćala je sustavnu telefonsku podršku uz odgovaranje na upite putem elektroničke pošte, pri čemu je odgovoreno na više tisuća telefonskih upita i isto toliko upita pristiglih putem elektroničke pošte. Agencija je stoga unaprjeđivala korisničku podršku tijekom čitave 2011. te je razvojem korisničke podrške izrađen Preglednik baze koji omogućuje izravan pristup podacima ROO što doprinosi transparentnosti podataka i olakšava sudjelovanje javnosti u donošenju odluka po pitanjima zaštite okoliša.

- Registar postrojenja u kojima je utvrđena prisutnost opasnih tvari (RPOT)

Baza sadrži podatke o vrsti opasnih tvari koje su prisutne u postrojenjima koje mogu uzrokovati veliku nesreću, ili koje u postrojenjima mogu nastati prilikom velike nesreće. Sastavni dio baze je i procjena vjerojatnosti nastanka domino efekta u slučaju velike nesreće, veličini zone ugroženosti u slučaju iznenadnoga događaja te procjeni eventualnoga broja žrtava u slučaju iznenadnoga događaja.

Kako je Državna uprava za zaštitu i spašavanje (DUSZ) jedan od bitnih korisnika baze, provedeno je povezivanje ove baze s informatičkim sustavom DUSZ.

Napori Agencije su tijekom 2011. bili usmjereni, uz stalnu podršku korisnicima, i administriranju baze, na definiranje i provedbu razina tajnosti zaprimljenih podataka.

- Očevidnik prijavljenih velikih nesreća (OPVN)

Očevidnik je skup i izvor podataka o velikim nesrećama, o postrojenjima u kojima je došlo do velikih nesreća, načinu i vremenu njihova nastanka, vrstama velikih nesreća, opasnim tvarima koje su ih izazvale, izvorima velikih nesreća, mogućim uzrocima, izravnim posljedicama i poduzetim mjerama za sprječavanje neželjenih

posljedica te preporukama novih mjera na temelju iskustva iz velike nesreće. Korisnici baze su Inspekcija zaštite okoliša i Državna uprava za zaštitu i spašavanje, a obveznici dostave podataka tvrtke u kojima se takva nesreća dogodila.

- Očevidnik uporabnih dozvola kojima su utvrđeni objedinjeni uvjeti zaštite okoliša i rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša za postojeća postrojenja (BOUDR)

Očevidnik je središnji izvor informacija o izdanim uporabnim dozvolama kojima su utvrđeni objedinjeni uvjeti zaštite okoliša i rješenjima o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša za postojeća postrojenja. Baza trenutno sadrži 12 rješenja.

- Georeferencirana baza eksploatacijskih i istražnih polja mineralnih sirovina u Republici Hrvatskoj

Pružuje informacije o 650 eksploatacijskih i istražnih polja.

Osim informacija koje korisnici mogu dobiti iz AZO baza podataka, na mrežnim stranicama Agencije mogu se pronaći i poveznice na baze podataka koje nude analogne podatke na europskoj razini, kao što su European Pollutant Release and Transfer Register e-PRTR.

Dodatne poveznice na međunarodne baze podataka vode do baza e-MARS (Major Accident Reporting System) u kojoj se nalaze podaci o velikim nesrećama u EU te do baze SPIRS – (Seveso Plants Information Retrieval) u kojoj se nalaze podaci o postrojenja u kojima je utvrđena prisutnost opasnih tvari i o očevidniku prijavljenih velikih nesreća.

Informacijski sustav zdravlja i sigurnosti (P20)

Buka, zračenje, svjetlosno onečišćenje te elementarne nepogode negativno utječu na ljudsko zdravlje i na kvalitetu života, pa je i razumljiva potreba praćenja ovih pojava. Informacijski sustav zdravlja i sigurnosti je tijekom godine redovito ažuriran, a zbog kvalitetnijega toka podataka provedene su pripreme za uspostavu veze s bazom Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (sada Ministarstva zdravlja).

- GIS preglednik izrađenih strateških karata buke

Sadrži podatke o buci iz većega broja naselja unutar kojih su prikupljeni podaci. Praćenje razine buke je promijenjeno jer je valjanim *Zakonom o zaštiti od buke* (NN 30/09) propisana izrada Karata buke samo za naselja preko 100 000 stanovnika.

Informacijski sustav općih tema zaštite okoliša (P21)

U Informacijskome sustavu općih tema zaštite okoliša tijekom 2011. godine aktivnosti su obuhvaćale ažuriranje dvije postojeće baze podataka i formiranje jedne nove baze podataka.

- Baza laboratorija

Baza laboratorija za sada obuhvaća podatke o institucijama koje se bave analizama u područjima otpada, vode i tla. Planirano je proširenje opsega podataka na laboratorije za mjerenje kakvoće zraka, kemikalija i drugih podataka.

- Baza projekata zaštite okoliša u Republici Hrvatskoj

Ažuriranje baze projekata je kontinuirano provedeno tijekom godina te je krajem 2011. godine u bazi zabilježen i opisan ukupno 1 001 projekt. Projekti se mogu pretraživati po tematskome području, po trenutnome statusu te po naručitelju i izvođaču projekta.

- Baza dokumenata održivoga razvitka i zaštite okoliša

Baza sadrži strateške i programske dokumente zaštite okoliša, održivog razvoja i postupanja otpadom, (strategije, programe, planove, mjere, podatke, informacije, izvješća) tijela državne uprave, nadležnih upravnih tijela županija i Grada Zagreba, velikih gradova, gradova i općina. Uspostava baze definirana je obvezom tih tijela da spomenute dokumente, informacije i podatke dostavljaju Agenciji u za to propisanim rokovima.

Osim ovih baza, provedene su i pripremne aktivnosti za ustrójavanje Registra sustava EMAS (ECO Management and Audit Scheme), čija će se izrada intenzivirati ulaskom RH u EU.

4. Izvješćivanje o stanju okoliša

Za izvršavanje svoga prioritetnoga zadatka, izvješćivanja o stanju okoliša, Agencija koristi svoje, kao i podatke suradničkih institucija koje su joj dužne osigurati sukladno *Zakonu o zaštiti okoliša* (NN 110/07) i pripadajućim zakonskim i podzakonskim aktima. Pri ocjeni stanja okoliša ocjenjuje se i stupanj provedbe i učinkovitost odgovarajućih programa, strategija i akcijskih planova.

Broj izvješća i njihova složenost godinama raste te prati obveze koje proizlaze iz aktualnoga zakonodavstva. Istovremeno, pored zakonskih obveza raste i interes javnosti, kako one stručne, tako i šire, za podacima i informacijama o stanju okoliša.

Poslovi izvješćivanja o stanju okoliša mogu se razvrstati u nekoliko skupina:

- izrada Izvješća o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj,
- izrada nacionalnih izvješća po tematskim područjima
- poslovi vezani uz Nacionalnu listu pokazatelja (NLP),
- međunarodno izvješćivanje
- komunikacija s javnošću

4.1. Izvješće o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj

Izvješće o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj ključni je dokument o stanju i perspektivama okoliša za određeno četverogodišnje razdoblje. Izrada Izvješća je kompleksna jer se, uz znatan angažman djelatnika Agencije, temelji i na suradnji velikoga broja stručnih institucija i suradnika, čije povezivanje koordiniraju stručnjaci AZO. Osim same izrade, jednako je zahtjevan postupak usvajanja izvješća, pri čemu je nužno suglasje raznih stručnih, ali i političkih razina.

Aktivnosti oko izrade Izvješća u 2011. godini obuhvaćale su postupak zaprimanja, analize i ugradnje primjedaba, izmjena i dopuna, dostavljenih od strane upravnih tijela, javnih institucija i Savjeta za održivi razvoj, na nacrt Izvješća izrađenog tijekom 2010., godine. Konačni Nacrt Izvješća, dopunjen, doraden i usuglašen, predan je u ožujku 2011., na daljnje postupanje u Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, kao nadležno tijelo. Kao Konačni nacrt Izvješća upućen je u proceduru prihvaćanja i usvajanja, te je prihvaćen u lipnju 2011. na 136. sjednici Vlade Republike Hrvatske i upućen u daljnju saborsku proceduru. Iako je bio uvršten na dnevni red 24. sjednice Hrvatskoga sabora, *Konačni Nacrt Izvješća* nije došao na red za raspravu prije raspuštanja prošlog saziva parlamenta.

4.2. Nacionalna izvješća po tematskim područjima

Tematska izvješća obuhvaćaju pregled stanja u pojedinom tematskom području na nacionalnoj razini, sukladno zakonskim obvezama i/ili nacionalnim potrebama. Tijekom 2011. godine izrađeno je 26 takvih izvješća, a sva su javno dostupna na mrežnim stranicama i u tiskanome izdanju u Info centru AZO.

Izrađena izvješća u 2011. po tematskim područjima:

1. Zrak / Klimatske promjene

- Izvješće o godišnjim emisijama onečišćujućih tvari na području Republike Hrvatske za 2009. godinu (LRTAP)
- Izvješće o godišnjim emisijama onečišćujućih tvari na području Republike Hrvatske za 2010. godinu (LRTAP)
- Izvješće o praćenju emisija onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora na teritoriju Republike Hrvatske u 2010. godinu
- Izvješće o praćenju kakvoće zraka na teritoriju Republike Hrvatske za 2009. godinu (Državna i lokalna mreža)
- Izvješće o praćenju kakvoće zraka na teritoriju Republike Hrvatske za 2010. godinu (Državna i lokalna mreža)
- Izvješće o inventaru stakleničkih plinova (NIR 2011)
- Izvješće o provedbi politike i mjerama za ublažavanje klimatskih promjena
- Izvješće o projekcijama emisija stakleničkih plinova

2. Otpad

- Izvješće o provedbi Pravilnika o gospodarenju električkim i elektroničkim uređajima i opremi za 2010. godinu
- Izvješće o sakupljenim, oporabljenim / zbrinutim / izvezenim količinama otpadnog ulja za 2010. godinu
- Izvješće o opremi s PCB i dekontaminaciji / uporabi / zbrinjavanju iste
- Izvješće o proizvođačima, skupljačima, obrađivačima otpadnih vozila, skupljenim, predanim i obrađenim otpadnim vozilima iz izvješća uvoznika i /ili proizvođača vozila za 2010. godinu
- Izvješće o prekograničnog prometu otpada
- Izvješće o komunalnom otpadu za 2009. godinu
- Izvješće o komunalnom otpadu za 2010. godinu
- Pregled izvršenja obveza dostave podataka AZO sukladno Pravilniku o gospodarenju otpadom od istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina
- Pregled podataka o planovima gospodarenje otpadom za 2011. godinu
- Izvješće o dozvolama za gospodarenje otpadom – opasnim, neopasnim / inertnim i komunalnim

- Izvešće o potvrdama i suglasnostima iz očevidnika o prijevoznicima, posrednicima i izvoznicima neopasnog otpada te izdanim suglasnostima o privremenom skladištenju unutar poslovnog prostora
- Pregled laboratorija koji obavljaju analize fizikalnih i kemijskih svojstava otpada za 2011. godinu
- Izvešće o naknadama za umanjenu vrijednost nekretnine vlasnicima nekretnina i jedinicama lokalne samouprave u zoni građevine za zbrinjavanje otpada za 2010. godinu
- Gospodarenje muljem iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda kada se mulj koristi u poljoprivredi za 2010. godinu

3. Sektorski pritisci

- Izvešće prema Registru onečišćavanja okoliša za 2009. godinu
- Izvešće prema Registru onečišćavanja okoliša za 2010. godinu
- Izvešće prema Registru postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari za 2010. godinu

4. Suradnja s javnošću

- Izvešće o provedbi *Zakona o pravu na pristup informacijama* (NN 172/03) u Agenciji za zaštitu okoliša

4.3. Nacionalna lista pokazatelja (NLP)

Nacionalna lista pokazatelja je alat kojim se na nacionalnoj razini osigurava osigurava dugoročno praćenje stanja i trendova u pojedinim područjima okoliša. Sadrži liste pokazatelja za pojedina tematska područja uz detaljne nizove podatkovnih tablica, definirajući izvore i tijek podataka, vremenska razdoblja prikupljanja podataka, metode izračuna i način prikaza podataka, obveze izvješćivanja i dostupnost podataka.

Agencija je u 2011. godini radila i dovršila temeljitu reviziju i dopunu nacrt Nacionalne liste pokazatelja (koja je izrađena još 2009.), sukladno zahtjevima novih donesenih propisa, uvažavajući pri tome Strategiju održivog razvitka Republike Hrvatske i Uredbu o informacijskom sustavu zaštite okoliša. Novi Nacrt sadrži 245 podatkovnih tablica raspoređenih u 27 tematskih lista, čime je bitno opsežniji od Nacrta NLP-a iz 2009. godine, te sadrži potpuno nove liste za 12 tematskih područja. Po izradi Nacrta NLP 2011. tijekom lipnja 2011. godine, isti je poslan u resorno ministarstvo na daljnje postupanje, odnosno objavu u Narodnim novinama.

Temeljem razrađenih pokazatelja izrađene su i dvije publikacije: za širu javnost publikacija „Okoliš na dlanu I – 2011“, u hrvatskoj i engleskoj inačici, te publikacija „Odabrani pokazatelji stanja okoliša u RH 2011“ adresirana primarno na donositelje odluka u politici zaštite okoliša.

4.4. Međunarodno izvješćivanje

Agencija već godinama sustavno radi i dostavlja podatke i izvješća u različita tijela EU i pojedina tijela UN-a. U statusu „zemlje suradnice“, Agencija aktivno sudjeluje u radu Europske agencije za okoliš (EEA) izvješćivanjem prema tzv. ROD - obvezama (Reporting obligations database – baza podataka o obvezama izvješćivanja). Pokazatelj uspješnosti u dostavi podataka EIONET-u (Europska informacijska i promatračka mreža) iznosi visokih 92%, što Agenciju, Republiku Hrvatsku svrstava na visoko 11. mjesto od ukupno 38 zemalja.

Izvješćivanje prema EEA u 2011. godini je poboljšano s dva skupa podataka: po prvi puta u EEA je poslano Izvješće o biološkim elementima kakvoće u prijelaznim i priobalnim vodama te je uspostavljeno Izvješćivanje o vrijednostima ozona u realnome vremenu. Također je po prvi puta (u suradnji s nizom uključenih institucija u RH) poslan kompletan skup izvješća po Direktivi o vodi za kupanje.

Poslani skupovi podataka / izvješća po pojedinim područjima, u 2011. godini sukladno preuzetim obvezama prema EEA i međunarodnim ugovorima - konvencijama i protokolima obuhvaćaju:

VODE/MORE

- Primarni skup podataka o kakvoći prijelaznih, priobalnih i morskih voda u 2010.
- Primarni skup podataka o kakvoći jezera u 2010.
- Primarni skup podataka o kakvoći rijeka u 2010.
- Primarni skup podataka o kakvoći podzemnih voda u 2010.
- Primarni skup podataka o stanju i količinama voda u 2010.
- Izvješće o biološkim elementima kakvoće u prijelaznim i priobalnim vodama
- Izvješće o stanju i količini voda u 2010.
- Izvješće o kakvoći mora za kupanje u Republike Hrvatske u sezoni 2010.
- Pročišćavanje komunalnih otpadnih voda iz sustava javne odvodnje
- Hranjive tvari u prijelaznim, priobalnim i morskim vodama
- Tvari koje smanjuju kisik u rijekama
- Kapacitet ribarske flote
- Izvješće o monitoringu (trajnom motrenju) i klasifikaciji voda/mora za kupanje

ZRAK / KLIMA

- Izvješća o mjesečnom prekoračenju ozona za 2011.
- Izvješće o ljetnom prekoračenju ozona za 2011.
- Izvješćivanje o vrijednostima ozona u realnome vremenu
- Mjerni podaci o kakvoći zraka na postajama
- Izvješće o inventaru stakleničkih plinova na području Republike Hrvatske (NIR 2011)
- Emisije onečišćujućih tvari u zrak na području RH za 2010.

PRIRODA

- Izvješće o zaštićenim područjima
- Izvješće o usklađenosti nacionalnih pokazatelja sa SEBI indikatorima
- Napredak u gospodarenju onečišćenim lokalitetima
- Poljoprivredna područja velike prirodne vrijednosti

GOSPODARENJE OTPADOM

- Godišnje izvješće o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovu odlaganju za 2010.

Kao mjerodavno tijelo za koordinaciju izvješćivanja iz područja zaštite okoliša, Agencija je poduzela niz aktivnosti kako bi potakla bolju koordinaciju i suradnju između institucija nadležnih za prikupljanje podataka i/ili izradu izvješća.

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju i preuzimanjem svih obveza punopravne članice, naša će zemlja postati obveznikom izrade i dostave još većeg broja izvješća i skupova podataka, (za RH će nastati ukupno 249 obveza izvješćivanja u kojem sudjeluju državna tijela, javne stručne i znanstvene institucije).

4.5. Komunikacija s javnošću

Komunikacija s javnošću jedan je od bitnih aspekata rada i djelovanja Agencije. Usmjeren je kako na povećanje vidljivosti rada Agencije i njene prepoznatljivosti u javnosti, tako i informiranje javnosti te povećanje interesa za pitanja i teme u svezi okoliša i njegove zaštite. Planirani poslovi su izvođeni sukladno *Strategiji komunikacije s javnošću za razdoblje 2010. – 2012.*

Mrežna stranica

Internetske stranice preuzimaju sve veći udio u informiranju javnosti te Agencija nastavlja s intenzivnim razvojem svojih mrežnih stranica. Tijekom 2011. godine radilo se na olakšavanju pristupa javnosti podacima Agencije te dopunjavanju i pripremi sadržaja internetske stranice na engleskom jeziku.

Stranice su doručene i revidirane te omogućavaju brz i jednostavan uvid u rad i podatke Agencije kao i mogućnost povezivanja na hrvatske, europske i svjetske institucije koje nude daljnje informacije o okolišu.

Najveći naglasak u 2011. stavljen je na prezentaciju Informacijskog sustava zaštite okoliša (ISZO) unutar stranice. Načinjena je metabaza koja omogućuje korisnicima pretraživanje svih postojećih baza prema tematskim područjima ali i detaljno pretraživanje prema imenu baze, području i nadležnoj instituciji za pojedinu bazu kao i praćenje aktualnog zakonodavstva u svim podpodručjima ISZO-a (ukupno 12).

Aktivna komunikacija

Opsežna komunikacij obuhvaćala je telefonske, mail ili telefaks odgovore na 371 zahtjev prema Katalogu informacija Agencije. Iako je broj upita zaprimljenih tijekom 2011. u odnosu na godinu prije (čak 53% manje) smanjen, analiza je pokazala da su razlog tome redizajnirane mrežne stranice koje su omogućile krajnjim korisnicima lakše snalaženje i brži put do traženih podataka te nije bilo potrebe za upućivanjem zahtjeva. Putem organiziranih „help desk“ podrška korisnicima i obveznicima ostvareno je više od 3 000 kontakata, putem telefona i elektronske pošte, a po potrebi su organizirani i edukativno konzultacijski sastanci.

Građani su koristili mogućnost neposrednog dobivanja informacija u prostorijama Agencije i to u Informacijskom centru za građane koji se nalazi u sklopu sjedišta Agencije, u Zagrebu, na Trgu maršala Tita 8.

AZO se predstavio široj javnosti na Zagrebačkom energetsom tjednu održanom 9. travnja, kada je zabilježeno oko 1000 posjetitelja, te u Parku Zrinjevac u povodu Međunarodne godine šuma, 12. svibnja.

Suradnja s medijima

Mediji su prepoznati kao nezaobilazan partner u priopćavanju informacija o okolišu i kao važan kanal distribucije informacija. Stoga su tijekom godine organizirane akcije ili konferencije za novinare kako bi se primjereno obilježeni značajni datumi za zaštitu okoliša. Svečano su obilježeni Dan planeta Zemlje (22. travnja), Svjetski dan zaštite okoliša (3. lipnja), Zagrebački energetska tjedan, Međunarodna godina šuma, Međunarodna godina šišmiša, Desetljeće biološke raznolikosti i Međunarodni dan planina. Pojedini događaji obilježeni su priopćenjima za javnost, poput Svjetskog dana voda, Dana oceana i Svjetskog dana suzbijanja dezertifikacije te u povodu završetka projekta *Unaprjeđenje izvoješćivanja o okolišu u RH*.

Agencija je zabilježila više od 50 medijskih pojavljivanja, redom afirmativne prirode, a na direktne upite novinara tijekom 2011. godine odgovoreno je 18 puta. Uvedena je i dostava sažetaka izvješća medijima.

Publikacije

Opseg tiskanih publikacija ovisio je o dostupnih sredstvima, koja su bila znatno smanjena. Stoga su u 2011. godini tiskane svega tri publikacije namijenjene raznim skupinama stručne i šire javnosti:

- Okoliš naš dlanu I – 2011, hrvatsko i englesko izdanje,
- Izvešće o radu Agencije za 2010. godinu,
- Odabrani pokazatelji stanja okoliša u Republici Hrvatskoj za 2011. godinu.

Ostala izvješća i pripremljeni pregledi podataka nisu tiskani, ali su u elektronskom obliku u cijelosti dostupni na internetskim stranicama Agencije.

Povećanje vidljivosti rada Agencije postignuto je i tijesnom suradnjom s nevladinim udrugama te sudjelovanjem na Međunarodnom sajmu zaštite okoliša, ekotehnologije i komunalne opreme. Tradicionalnim skupom, Agencija je 15. prosinca svečano proslavila „Dan Agencije“, svoju devetu obljetnicu rada, kada su sklopljeni ugovori o suradnji s nekoliko suradničkih institucija te dodjeljene plakete suradničkim ustanovama.

5. Međunarodna i projektna suradnja

Međunarodna i projektna suradnja podrazumijeva niz aktivnosti u kojima Agencija surađuje, direktno i indirektno, s međunarodnim institucijama. Radi se na stalnoj suradnji i izmjeni podataka s Europskom agencijom za okoliš. Ipak, najveći udio, po obujmu poslova, odvijao se kroz provedbu projekata, čiji je glavni cilj jačanje kapaciteta Agencije za izvještavanje o okolišu - bilo u ulozi Agencije kao glavnog korisnika projekata, ili sudionika u projektima drugih institucija.

5.1. Suradnja s EEA i EK

Trenutačno je Agencija u statusu suradničkog člana Europske Agencije za okoliš (EEA), no pristupanjem Republike Hrvatske Europskoj uniji AZO će postati punopravni član s mogućnošću odlučivanja. Osim izvještavanja, kao punopravna članica, Agencija će biti u obvezi pokrivati (koordinirati) i daleko opsežniji skup izvješća prema EEA i drugim relevantnim tijelima Europske komisije (EK), za što se sustavno priprema.

Programi tehničke pomoći (TAIEX)

Programi tehničke pomoći Europske komisije (TAIEX) su instrumenti stavljeni na raspolaganje zemljama – kandidatima za povećanje stručnog znanja iz određenoga područja. U sklopu korištenja tehničke pomoći, stručnjaci iz zemalja Europske unije pomažu stručnjacima u svladavanju problema odabranih područja, bilo savjetima, znanjem ili pak uputama o primjeni najboljih tehnologija.

Program tehničke pomoći korišten je u nekoliko navrata, poglavito za edukaciju djelatnika na području klimatskih promjena, otpada i biološke raznolikosti, organizacijom i provedbom 5 radionica i posjeta stručnim timova.

5.2 Međunarodni projekti

Agencija sudjeluje u nizu projekata koji su prepoznati kao optimalna forma jačanja kapaciteta te prijenosa zakonodavstva Europske unije u nacionalne propise.

Složenost projekata kao i njihov broj neprestano raste. Agencija je tijekom 2011. bila glavni korisnik tri projekata, a u daljnjih 14 imala je status sudionika, pri čemu je glavni korisnik u najvećem broju slučajeva bilo Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva. Rad na projektima nosi sa sobom i element

neplanskih poslova tako da je i pored pažljivoga planiranja poslova, Agencija sudjelovala u provedbi određenog broja projekata za koje nije postojala najava da će biti pokrenuti. Ipak, iako takvi projekti nisu bili planirani, što je stavilo dodatne izazove pred AZO zbog potrebnog planiranja kapaciteta, sudjelovanje djelatnika bilo je uspješno.

Projekti u kojima je Agencija bila glavni korisnik:

- „Jačanje sustava protoka podataka i pokazatelja vezanih za pitanja zaštite okoliša u Republici Hrvatskoj“ (GEF/UNEP). Tijekom 2011. godine, u drugoj godini trajanja projekta, nastavljene su aktivnosti s ciljem formiranja sustava protoka podataka i izrade pokazatelja potrebnih za provedbu tri konvencije UN-a: Konvencije o promjeni klime, Konvencije o suzbijanju dezertifikacije i Konvencije o biološkoj raznolikosti.
- „Unaprjeđenje izvješćivanja o okolišu u Republici Hrvatskoj“ proveden je u suradnji s renomiranim vanjskim partnerom UBA – Agencijom za zaštitu okoliša iz Republike Austrije. Isporukama projekta je omogućeno da Hrvatska počne dostavljati podatke iz državne mreže za praćenje kakvoće zraka u „gotovo realnu vremenu“, te da se između hrvatskoga i europskoga registra onečišćenja okoliša pripremi prijenos usklađenih podataka o emisijama iz tvornica te prijenosa i odlaganja onečišćujućih tvari i otpada u okoliš.
- Projektom „Prema provedbi CAFE direktive u Republici Hrvatskoj“ nastavljene su pripreme aktivnosti za uspostavu izvješćivanja po CAFE direktivi te je provedeno povezivanje svih dionika bitnih za provedbu izvješćivanja prema ovoj direktivi.

Projekti u kojima je Agencija imala status sudionika:

- IPA I 2009 Jačanje kapaciteta za provedbu okolišnog acquis-a na područjima gospodarenja otpadom, integriranom sprječavanja i kontroli onečišćenja te zaštite od buke. Projekt se sastoji od tri komponente.
- G2G Razvoj kapaciteta vezano za politiku klimatskih promjena u RH,
- IPA Jačanje institucionalnih kapaciteta za provedbu programa SAPARD i IPARD,
- IPA MC 2009 Sudjelovanje agencija zemalja Zapadnoga Balkana u radu EEA,
- IPA Potpora izvješćivanju o kakvoći zraka u zemljama Zapadnoga Balkana,
- GloBallast Partnerstvo 2007-2012.,
- IPA I 2007 Kemijska sigurnost – jačanje pravnog i institucionalnog okvira za zaštitu od opasnih kemikalija,
- G2G (Nizozemska) 09/HR 6/5 Seveso II,
- WWF Razvoj mreže sredozemnih morskih i obalnih zaštićenih područja kroz poticanje stvaranja i upravljanja zaštićenim područjima na Sredozemlju unutar nacionalne jurisdikcije trećih zemalja,

- IPA I 2009 Jačanje kapaciteta županijskih javnih ustanova u svrhu izrade planova upravljanja i jačanja inspekcije zaštite prirode za predložena područja Natura 2000,
- IPA 2007 TAIB/TAF Identifikacija i uspostavljanje morskog dijela mreže NATURA 2000 u RH,
- WWF Invazivne strane vrste,
- BS (FLAM) Priprema Nacionalnog akcijskog plana za smanjenje lebdećih čestica i NO_x u RH,
- PHARE 2006 Razvoj sustava gospodarenja opasnim otpadom uključujući određivanje „Hot Spots“ točaka u Hrvatskoj.

Agencija je tijekom godine poduzela aktivnosti na pripremi nekoliko novih projekata iz tematskih područja vode, more i otpada. Djelatnici Agencije su već prepoznati kao vrsni stručnjaci i stoga pozvani na suradnju s Agencijom za okoliš iz Republike Austrije u provedbi projekta u drugim zemljama. Sudjelovanje u takvim poslovima neposredno pridonosi i ugledu Agencije u zemljama regije kao i u EEA.

6. Suradnja na nacionalnoj razini

6.1. Suradnja s ministarstvima, javnim ustanovama, znanstvenim i stručnim institucijama

Agencija kontinuirano intenzivno surađuje sa nadležnim ministarstvom, te drugim ministarstvima, državnim zavodima i drugim tijelima s javnim ovlastima.

To obuhvaća i niz stručno-savjetodavnih aktivnosti, kao što je suradnja u izradi strateških i planskih dokumenata, izrada raznih stručnih podloga, očitovanja, ali i mišljenja.

Agencija je tijekom godine sudjelovala u izradi nacрта i dala svoja očitovanja na niz zakona i podzakonskih akata, strategija/akcijskih planova, primjerice za: *Zakon o zaštiti zraka, Zakon o zaštiti okoliša, Zakon o otpadu, Akcijski plan zaštite okoliša, Akcijski plan za održivu proizvodnju i potrošnju, Akcijski plan za Jadran, Operativni plan za okoliš i energetiku, Programe zaštite okoliša na županijskoj razini, Pravilnik o suradnji obalne straže s tijelima nadležnim za zaštitu okoliša, Pravilnik o jedinstvenom informacijskom sustavu za energetske učinkovitost, Pravilnik o ambalaži i ambalažnom otpadu, Uredbu o uspostavi okvira za djelovanje RH u zaštiti morskoga okoliša, Uredbu o graničnim vrijednostima štetnih tvari u tlu, Uredbu o emisijskim kvotama stakleničkih plinova i načinu trgovanja emisijskim jedinicama, Višegodišnji indikativni planski dokument IPA program, Nacrt Evaluacijskog izvješća o provedbi PHARE programa u RH.*

Jedna od osnovnih djelatnosti Agencije je izgradnja infrastrukture potrebne za prikupljanje podataka, njihovu obradu i izradu izvješća. To se, između ostaloga ostvaruje i sklapanjem sporazuma o suradnji sa znanstvenim i stručnim institucijama, koje svaka u svojem segmentu, prikupljaju i obrađuju podatke.

Tijekom 2011. godine potpisani su sporazumi o suradnji s Hrvatskim geološkim institutom, a s Državnim hidrometeorološkim zavodom, s Energetskim institutom Hrvoje Požar te Državnom upravom za zaštitu i spašavanje.

Od niza suradničkih institucija s kojima Agencija najviše surađuje izdvajamo Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Državnu upravu za zaštitu i spašavanje, Državni hidrometeorološki zavod, Državni zavod za zaštitu prirode, EKONERG, Energetski institut Hrvoje Požar, Hrvatski geološki institut, Hrvatske vode, Institut za oceanografiju i ribarstvo Split, OIKON te Zavod za tlo i očuvanje zemljišta pri Hrvatskom centru za poljoprivredu, hranu i selo.

6.2. Suradnja na izradi podloga za pregovarački proces s EU

Agencija već niz godina aktivno sudjeluje u pripremi dokumenata koji su rađeni za potrebe pregovora o pridruživanju EU. Završetkom tog procesa sredinom 2011., godine te se aktivnosti mijenjaju u aktivnosti koje obilježavaju proces monitoringa. Pripremljeno je više podloga različitih dokumenata za potrebe predpristupnog procesa koji uključuje pitanja zaštite okoliša, od kojih se najveći dio odnosi na monitoring tablice kojima se prati napredak ostvarenje Akcijskog plana za primjenu okolišnog *acquis*-a. Djelatnici Agencije su u sklopu svojih odgovornosti sudjelovali u:

- Izradi i reviziji podloga za izradu *Programa za preuzimanje i provedbu pravne stečevine* za 2012. (NPPEU)
- Izradi i reviziji podloga za izradu *Predpristupnog ekonomskog programa* 2011-2014.
- Izradi dokumenta *Samoprocjene (Self Assessment)*, kojim se daje procjena napretka u provedbi dogovorene regulative zaštite okoliša
- Izradi *Monitoring tablice* za praćenje provedbe Plana za uspostavu potrebnih kapaciteta na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini i potrebnih sredstava za primjenu okolišnog *acquis*a

6.3. Suradnja s referentnim centrima

Sukladno zakonskim obvezama, na prijedlog ministra, Vlada određuje referentne centre Agencije, koje su odgovorne za prikupljanje i obradu podataka određenog područja okoliša.

Tijekom 2011., godine provedene su sve potrebne aktivnosti za uspostavu nacionalnog referentnog centra za more, izrađene sve nužne podloge, dokumenti i planovi rada, proveden postupak odabira, te proveden postupak usaglašavanja sa nadležnim ministarstvima, te time otvorilo put za imenovanje Instituta za oceanografiju i ribarstvo iz Splita Referentnim centrom za more Agencije za zaštitu okoliša.

T300045 Jačanje sustava protoka podataka i pokazatelja vezanih za pitanja zaštite okoliša	560.000	560.000	560.000	272.035	48,58
T300047 Suradnja EEA i zemalja zapadnog Balkana	142.000	142.000	142.000	141.837	99,89
T300048 Unaprjeđenje izvješćivanja o okolišu Hrvatske		0	0	1.383.222	-
UKUPNO Inozemne pomoći	897.000	897.000	897.000	1.797.094	-
SV UKUPNO (RH II)	15.397.000	15.244.000	15.136.000	15.212.735	100,51
SV UKUPNO (RH II bez T300048)	15.397.000	15.244.000	15.136.000	13.829.513	91,37

Od sredstava dodijeljenih Agenciji iz proračuna RH u iznosu 14.239.000 kn, izvršeno je 13.415.640 kn, što predstavlja ostvarenje od 94,22%. Ukupno ostvareno izvršenje sredstava je u visini 15.212.735 kn, odnosno 100,51% u čemu su i sredstva aktivnosti T300048 „Unaprjeđenje izvješćivanja o okolišu Hrvatske“, koja su doznačena 3.1.2011., čime su evidentirana s a m o na rashodovnoj strani proračuna Agencije. Sredstva ove projektne aktivnosti u iznosu 1.383.222 kn, *Unaprjeđenje izvješćivanja o okolišu*, nisu planirana proračunom za 2011. godinu, te su formalno su prošla kroz račun Agencije, a cjelokupni je iznos, uz odobrenje SAFU-a, prosljeđen izvođaču projekta, Austrijskoj agenciji za okoliš – (UBA).

Analiza realizacije sredstava utrošenih po aktivnostima pokazuje:

- a) od ukupno realiziranih proračunskih sredstava u iznosu od 13.415.640kn:
  - ukupna realizacije sredstava iz proračuna od čak 94,22% ukazuje na pažljivo planiranje poslovanja i redovitu provedbu planiranih poslova tijekom godine,
  - na temeljne administrativne funkcije utrošeno je 70,15% redovnih sredstava proračuna što čini 9.410.994 kn,
  - udjel ostalih aktivnosti u realiziranim proračunskim sredstvima iznosi 29,85%, odnosno 4.004.646 kn. Unutar ove heterogene skupine ostalih aktivnosti, najveći dio - 12,67% potrošen je na dvije informatičke aktivnosti.
- b) realizacija troškova proračunskih sredstava u aktivnostima koje su temeljne za poslovanje Agencije prelazi 90% i to:
  - u aktivnosti Administracija i upravljanje Agencijom visokih 97,78%,
  - u aktivnosti Informacijski sustav zaštite okoliša u iznosu od 94,58%,
  - u aktivnosti Izvješćivanje o stanju okoliša 91,07%.

7. Financijsko poslovanje

Agencija je poslovala u promatranom razdoblju u programu *Zaštita okoliša (3402)* kroz 6 temeljnih aktivnosti preko računa Državnog proračuna. Dodatni poslovi su provedeni kroz četiri projektne aktivnosti koje su financirane sredstvima pomoći iz inozemstva. S obzirom na projektni karakter ovih aktivnosti, one su ograničenog trajanja.

Ukupna odobrena proračunska sredstava Agencije za poslovanje u 2011. godini iznosila su 15.397.000 kn. Korekcijom provedenom u lipnju 2011. godine, umanjen je budžet u visini 22.000 kn, čime je proračun određen u visini 15.375.000 kn. Osim korekcije budžeta, provedena je i preraspodjela sredstava slijedom koje je umanjen budžet aktivnosti A730012 Administracija i upravljanje Agencijom kako bi se pokrile nastale potrebe na aktivnostima A730007 Informacijski sustav zaštite okoliša i A730009 Projekti s međunarodnim institucijama. Drugom korekcijom, provedenom u prosincu 2011. godine, budžet Agencije je umanjen za daljnjih 239.000 kn te je određena visina budžeta od 15.136.000 kn, čime je odnosu na planirani proračun u konačnici budžet Agencije umanjen za 261.000 kn, odnosno 1,7%.

Tablica: Budžet i realizacija sredstava po aktivnostima Agencije

I Proračunski transferi (11)	Plan proračuna 2011 (kn)	Proračunski sredstva 1.7. (kn)	Proračunski sredstva 10.12. (kn)	Izvršeno 01.12. (kn)	Realizacija 01.12. (%)
A730012 Administracija i upravljanje Agencijom	10.200.000	9.864.000	9.625.000	9.410.993	97,78
A730007 Informacijski sustav zaštite okoliša	915.000	979.000	979.000	925.931	94,58
A730029 Izvješćivanje o stanju okoliša	1.385.000	1.385.000	1.385.000	1.261.262	91,07
A730009 Projekti s međunarodnim institucijama	870.200	1.150.200	1.150.200	- 897.437	78,02
K730008 Informatizacija Agencije	1.039.800	1.039.800	1.039.800	878.809	84,52
K730010 Opremanje zgrade	90.000	60.000	60.000	41.2040	68,67
Ukupno proračunski transferi	14.500.000	14.478.000	14.239.000	13.915.639	97,26
II Inozemne pomoći (52)					
T300038 Izrada programa trajnog motrenja tala Hrvatske s pilot projektom	195.000	195.000	195.000	0	0,00

Sredstva inozemnih pomoći kojim se financiraju projekti iz izvanproračunskih sredstava pokazuju niži stupanj realizacije sredstava što je posljedica specifičnosti svakoga projekata, odnosno opravdanih promjena u dinamici odvijanja projekata. Ova su sredstva namijenjena predmetnim projektima te će biti utrošena u budućim obračunskim razdobljima, shodno projektnim aktivnostima.

Sredstva za zapošljavanje potrebnog broja novih djelatnika nisu bila osigurana u dostatnom iznosu. Prema pristupnim dokumentima te Izvešću Europske komisije o napretku Republike Hrvatske za 2011., Agencija mora jačati u što kraćem roku. Predviđena dinamika je 68 zaposlenih u 2012., te 75 djelatnika u dana pristupanja RH u EU, 1.7.2013. Bez odgovarajućeg broja stručnog kadra ne samo da se dovodi u pitanje ispunjenje obaveza, nego je nemoguće izvršiti primarno uspostavu Informacijskog sustava zaštite okoliša na razini države i ispuniti obaveze dostave podataka i izvješća prema direktivama EU- što su temeljne zadaće Agencije. Ulaskom u EU, očekuje se značajni porast obveze broja izvješća i setova podataka za izradu kojih je potrebno napraviti pripremu prije datuma punopravnog članstva u EU. Ističemo i početak trgovanja stakleničkim plinovima koji za sobom povlači administriranje računa (raspolaganje kvotama i trgovanje na nacionalnoj i međunarodnoj razini) te praćenje i izvješćivanje o emisijama na razini države. Započinje i obvezna razmjena podataka u sklopu europske promatračke mreže i sustava dostave podataka o sastavnicama okoliša, povezivanje sa sustavima praćenja kvalitete zraka, povezivanje s europskim registrom onečišćenja okoliša i drugim registrima EU. Vodstvo Agencije je, osim intenzivne komunikacije s ministarstvom i suradničkim institucijama, obavilo niz sastanaka s ciljem nalaženja alternativnih financijskih izvora, Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, za provedbu zadataka Agencije.

Daljnje kvalitetno i pravovremeno ispunjavanje zakonskih obveza Agencije, poglavito u svjetlu usklađivanja nacionalnog s europskim zakonodavstvom i provedbe obveza prema međunarodnim konvencijama, biti će u direktnoj vezi s brojem zaposlenih djelatnika.

Prof.dr.sc. Neven Voća

Ravnatelj Agencije za zaštitu okoliša

PRILOG: Popis korištenih kratica

AZO –	Agencija za zaštitu okoliša
BS FLAM –	Bilateral cooperation Flanders
CAFE	Cleaner Air for Europe Directive (2008/50/EC)
CORINE -	Coordination of Information on the Environment
DMHZ -	Državni hidro-meteorološki zavod
EC; EK –	European Commission; Europska komisija
EEA -	European Environment Agency (Europska agencija za okoliš)
EIONET -	European environmental information and observation network
EMAS -	ECO Management and Audit Scheme
EPRT -	European Pollutant Release and Transfer Register
ETS -	Emissions Trading System
EU –	Europska unija
FZOEU -	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
G2G -	Government to Government
GEF -	Global Environment Fund
GHG –	Greenhouse gas
GIS -	Geografski informacijski sustav
HIST -	Hrvatski informacijski sustav za tlo
IOR -	Institut za oceanografiju i ribarstvo
IPA -	Instrument for Pre-Accession assistance promjene)
ISO -	International Organization for Standardization (Međunarodna organizacija za standardizaciju)
ISZO -	Informacijski sustav zaštite okoliša
LRTAP -	Long-Range Transboundary Air Pollution (Dalekosežno prekogranično onečišćenje zraka)
MZOIP -	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode
MZ –	Ministarstvo zdravlja
MZSS -	Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi
NIR -	National Inventory Report (Nacionalni inventar stakleničkih plinova)
NLP -	Nacionalna lista pokazatelja
NN –	Narodne novine
NPPEU –	Nacionalni program za pridruživanje Europskoj uniji
PCB -	Poliklorirani bifenili
PRTR -	Pollutant Release and Transfer Register
RH –	Republika Hrvatska
ROD -	Reporting obligations database
ROO -	Registra onečišćavanja okoliša
RPOT -	Registar postrojenja u kojima je utvrđena prisutnost opasnih tvari
TAIEX -	Technical Assistance and Information Exchange
UBA -	Umweltbundesamt
UN –	Ujedinjeni narodi
UNEP -	United nations environment programme
WISE -	Water information system for Europe
WWF	World Wildlife Fund